

Cuvînt la Soborul Sfîntului Arhanghel Mihail și al celorlalte Puteri Cerești fără de trupuri (8 noiembrie)

Soborul Sfinților îngerii se prăznuiește de Biserică cu bună cinste după predaniile părinților insuflați de Dumnezeu, care au lepădat de mult credința cea rea a închinării de îngerii care era la eretici și la închinătorii de idoli. Căci încă în Legea Veche, cînd poporul ales s-a depărtat de la Dumnezeu, a început a se închina idolilor făcuți după asemănarea făpturilor văzute, cîte sînt în cer, sus și pe pămînt, jos. Atunci oamenii aduceau soarelui jertfă de închinăciune ca lui Dumnezeu, precum și lunii și stelelor, pe care le socoteau că au suflet viu.

Tot cu astfel de închinăciune și cu jertfe se închinau ei și îngerilor, despre care lucru se pomenește în cărțile împăraților, unde zice: "Se cade a aduce tămîie lui Baal și soarelui, lunii, planetelor și la toată puterea cerului, adică îngerilor, căci aceștia sînt ostașii cerești". Acea credință rătăcită a închinării de îngerii se înmulțise și în zilele Sfinților Apostoli, pe care dezrădăcinînd-o Sfîntul Apostol Pavel, grăiește astfel în Epistola sa către Coloseni: "*Nimeni să nu vă amăgească pe voi, vrînd aceasta în smerita cugetare și în slujba îngerilor, învățînd cele ce nu știu, în deșert fiind îngîmfat de gîndirea trupului său și neținînd capul* (adică pe Hristos)".

Căci erau în acea vreme oarecare eretici care, arătîndu-se smeriți și cu mîndrie lăudîndu-se că urmează îngerilor prin înfrînare și prin viața lor cea curată, învățau a da asemenea închinăciune îngerilor ca și lui Dumnezeu. După aceea s-au ivit alții, care ziceau că îngerii sînt ziditori ai făpturii celei văzute mai presus și mai cinstiți decît Hristos, Fiul lui Dumnezeu, ca niște ființe fără de trupuri; iar despre Mihail ziceau că este Dumnezeuul evreilor. Apoi alții dîndu-se vrăjitoriilor, chemau pe diavoli și le slujeau lor, numindu-i pe ei îngerii.

Mai ales între coloseni, care erau sub Mitropolia Laodiceei, se înmulțise un asemenea eres; și de către mulți se săvîrșea în taină păgîneasca închinare de îngerii, asemenea cu închinarea de idoli, pe care Soborul Sfinților Părinți din Laodiceea a blestemat-o, dînd-o anatemei. Deci, blestemată și lepădată fiind credința rătăcită a închinării la îngerii, s-a legiuit dreapta credință și vrednica cinstire a prăznuirii sfinților îngerii, ca unor slujitori ai lui Dumnezeu și păzitori ai neamului omenesc.

Chiar și în Colose, unde la început se aducea închinăciune îngerilor, a început a se săvîrși cu dreaptă mărire prăznuirea soborului îngeresc, zidindu-se biserici preafrumoase în numele Sfîntului Arhanghel Mihail, căpetenia îngerilor. Astfel s-a zidit și în Hone o mărită și preafrumoasă biserică, în care însuși Sfîntul Arhanghel Mihail s-a arătat Sfîntului Arhip. Apoi s-a așezat a se prăznuii soborul Sfinților îngerii în a opta zi a lunii noiembrie, care este a noua după luna martie - ce este întîia de la zidirea lumii -, spre închipuirea numărului cetelor îngerești, în număr de nouă, pe care le-a numărat Sfîntul Dionisie Areopagitul, ucenicul Sfîntului Apostol Pavel. Căci, răpit fiind Sfîntul Pavel pînă la al treilea cer și văzînd acolo deosebirile cetelor sfinților îngerii, a spus aceasta și lui Dionisie, ca unui ucenic al său. Iar acele nouă cete sînt despărțite în trei ierarhii, care cuprind cîte trei cete, cea mai de sus, cea de mijloc și cea mai de jos.

În cea dintâi ierarhie, mai sus și mai aproape de Preasfânta Treime, sînt Serafimii, Heruvimii și Scaunele. Cei care stau mai întîi înaintea Făcătorului și Ziditorului, sînt iubitorii de Dumnezeu Serafimi, cei cu cîte șase aripi, precum a văzut Isaia proorocul, care a zis: *Serafimii stau împrejurul Lui, avînd cîte șase aripi.* Ei sînt în chipul focului, precum scrie: *Dumnezeul nostru este foc mistuitor. Scaunul Lui pară de foc, iar îmbrăcămintea slavei Domnului este ca focul.* Și în alt loc zice: *Cel ce faci pe îngerii tăi duhuri și pe slugile tale pară de foc.* Ei aprind pe oameni cu focul dumnezeieștii iubiri, precum și numele lor îi arată, căci în limba evreiască serafim se tâlcuiește cel ce aprinde sau încălzește.

După Serafimi, stau înaintea lui Dumnezeu Celui Atoatevăzător, Care viețuiește în lumina cea neapropiată, înțelepții Heruvimi cei cu ochi mulți, care mai mult decît alte cete mai de jos, strălucesc totdeauna cu lumina înțelegerii și a cunoștinței lui Dumnezeu. Căci, fiind luminați în tainele lui Dumnezeu și ale științei adîncului înțelepciunii, luminează și pe alții, pentru care numele heruvim, în aceeași limbă evreiască, se tâlcuiește multă înțelegere sau revărsare de înțelepciune. Căci prin Heruvimi se revărsă înțelepciunea și se dă ochilor sufletești lumina pentru vederea și cunoștința lui Dumnezeu.

Apoi, înaintea Celui ce șade pe scaun înalt, stau purtătorii de Dumnezeu - precum îi numește Sfîntul Dionisie -, adică Scaunele; căci pe dînșii, ca pe niște scaune înțelegătoare, se odihnește Dumnezeu gînditor - precum scrie Sfîntul Maxim Mărturisitorul. Iar purtători de Dumnezeu se înțeleg nu cu ființa, ci cu darul și cu slujirea; căci scrie Sfîntul Vasile cel Mare că și trupul lui Hristos a fost purtător de Dumnezeu. Dar trupul Domnului era unit după ființă și după ipostas cu Însuși Dumnezeu Cuvîntul, ca Cel ce purta pe Dumnezeu, după unire nedespărțită. Iar Scaunele se socotesc așa, nu după ființă, ci după darul cel dat pentru o slujire ca aceasta, odihnindu-se Dumnezeu pe ele; de aceea se zic purtătoare de Dumnezeu.

Deci, cu negrăit chip odihnindu-Se Dumnezeu pe dînsele, rînduiește judecățile Sale cele drepte, după cuvintele lui David: *Șezut-ai pe scaun, Cel ce faci dreptatea.* Pentru aceasta, strălucește în ele mai ales dreptatea judecăților lui Dumnezeu. Ei slujesc judecății lui Dumnezeu celei drepte și o preamăresc pe dînsa, revărsînd puterea dreptei Sale judecăți peste scaunele judecătorilor acestora de jos, dînd împăraților și stăpînitorilor, duhul dreptei judecăți.

În ierarhia cea de mijloc, la fel, sînt tot trei cete ale sfinților îngeri, Domniile, Puterile și Stăpîniile. Se numesc Domnii pentru că domnesc peste ceilalți îngeri care sînt sub dînșii și care, fiind slobozi și lepădînd - după Dionisie - toată temerea de rob, de bunăvoie și cu bucurie slujesc neîncetat Domnului. Ei revărsă acestora de jos, adică oamenilor care sînt puși de Dumnezeu ca stăpînitori, puterea stăpînirii cu bună înțelegere și a iconomieii celei înțelepte, pentru ca să domnească bine și cu dreptate peste țările ce le sînt încredințate. Apoi învață a stăpîni simțirile, a smeri poftele, cele fără de rînduială și patimile; iar pe trup îl face rob duhului, adică a domni peste voia sa și a fi mai presus de orice ispită.

Iar Puterile, umplîndu-se de dumnezeiasca putere, slujesc voii celei tari și puternice a Domnului Celui Preatare și Atotputernic, fără zăbavă și fără osteneală săvîrșind slujba. Apoi fac minuni mari și același dar al facerii de minuni îl revărsă peste plăcuții lui Dumnezeu care sînt vrednici de acest dar, ca să tămăduiască toată durerea și să spună mai înainte cele viitoare. După aceea, sfintele Puteri ajută oamenilor ce se ostenesc și sînt însărcinați cu purtarea jugului cel pus asupra lor, în orice fel de ascultare, ca să fie puternici a împlini chemarea și a purta sarcina celor neputincioși. Ele întăresc pe tot omul cu răbdare, ca să nu deznădăjduiască în necazuri, ci să rabde cu tărie, cu mărime de suflet și cu bărbăție puternică, toate cele ce vin asupra-i și să mulțumească lui Dumnezeu cu smerenie, căci El toate le rînduiește spre folosul nostru.

Stăpîniile se numesc așa, pentru că au stăpînire peste diavoli, ca să potolească stăpînirea cea drăcească și să ne ferească de ispitele aduse de ei asupra oamenilor și a nu-i lăsa să vatăme pe cineva afit cît ar voi ei. Apoi întăresc pe nevoitorii cei buni în nevoințele și ostenele lor cele duhovnicești, păzindu-i ca să nu piardă împărăția cerească. Iar celor ce se luptă cu patimile și cu poftetele, le ajută în ceasul ispitei pentru a izgoni gîndurile cele rele și asupririle vrăjmașului și a birui pe diavolul. Însă toate acestea le săvîrșesc ei prin sfintele Începătorii, Arhangheli și Îngeri, după cum spune marele Dionisie Areopagitul, în capitolul

50, despre ierarhia cea din mijloc și după cum zice și Sfântul Maxim Mărturisitorul la tâlcuirea dumnezeieștilor nume: "Că aceasta este ierarhia cea mai de jos și mai aproape de noi".

Asemenea și în ierarhia cea mai de jos, după cum s-a spus, sînt trei cete: Începătoriile, Arhanghelii și Îngerii.

Începătorii se numesc pentru că sînt mai mari peste îngerii cei mai de jos, rînduindu-i pe dînșii spre împlinirea dumnezeieștilor porunci. Lor le este încredințată îndreptarea a toată lumea și păzirea împărățiilor și a domniilor, a ținuturilor, a popoarelor, a neamurilor și a limbilor. Căci fiecare împărăție, neam și limbă are deosebit păzitor și îndreptător al întregii sale laturi pe un înger dintr-această ceată cerească ce se zice Începătorie. Slujba acestei cete, după înțelegerea lui Grigorie, este a învăța pe oameni ca să dea cuviincioasă cinste la tot dregătorul, după vrednicia slujirii lui. Acești îngeri înalță pe cei vrednici la treptele ierarhiilor celor mai cinstite și-i povățuiesc pe dînșii ca să nu caute dregătoria pentru câștigul și chiverniseala lor, pentru iubirea de cinste și mărirea cea deșartă, ci pentru cinstea lui Dumnezeu și pentru creșterea și înmulțirea laudei Lui și pentru folosul celor de aproape, slujind de obște tuturor treburilor celor ce sînt sub stăpînirea lor.

Arhangheli se numesc cei mari și vestitori de bine, adică cei care vestesc tainele cele mari și preamărite și aceștia au slujbe, precum zice marele Dionisie, a descoperi proorociile, cunoștința voii lui Dumnezeu și înțelegerile pe care le primesc ei de la cetele cele mai de sus, pentru ca să vestească îngerilor celor mai de jos și printr-înșii oamenilor. Iar Sfântul Grigorie Dialogul zice: "Aceștia înmulțesc sfînta credință între oameni, luminînd mintea lor cu lumina înțelegerii Sfintei Evanghelii, descoperindu-le tainele credinței celei drepte".

Îngerii, în orînduielele cele cerești, sînt mai jos decît toate rînduielele și mai aproape de oameni. Aceștia vestesc oamenilor tainele lui Dumnezeu și voile Lui cele mai mici, povățuindu-i să viețuiască cu fapte bune și cu dreptate după Dumnezeu. Apoi sînt puși să ne păzească pe noi, pe fiecare credincios. Deci, pe cei ce sîntem buni, ne țin ca să nu cădem, iar pe cei care cădem, ne ridică. Ei niciodată nu ne lasă, deși uneori greșim și sînt totdeauna gata a ne ajuta, numai să voim și noi.

Cu același nume se numesc toate cetele cele mai presus de cer, adică îngeri, cu toate că au și alte nume, după rînduiala și iconomia lui Dumnezeu și după numirile darului de la Dînsul, precum: Serafimi, Heruvimi, Scaune, și celelalte cete. Însă toți de obște se numesc îngeri, căci numele *înger* nu arată însăși natura lor, ci numai slujba. Deci, toți sînt îngeri pentru că toți slujesc lui Dumnezeu, după cele scrise: *Au nu sînt toți duhuri slujitoare, ce se trimit spre slujire?*

Numai slujbele lor sînt despărțite și nu-s la fel; ci fiecare ceată are slujba rînduielei sale ce i se cuvine. Pentru că Preaînțeleptul Ziditor nu descoperă deopotrivă tuturor tainele dumnezeieștii Sale voințe, ci prin mijlocitori, adică prin cetele cele mai de sus, luminînd pe cele mai de jos; arătîndu-le astfel voia Sa cea sfîntă, le poruncesc să o îndeplinească, precum se vede arătat în cartea Proorocului Zaharia. Cînd îngerul vorbea cu proorocul, alt înger ieșea în întîmpinarea îngerului aceluia, poruncindu-i să meargă la prooroc și să-i vestească cele ce aveau să fie pentru Ierusalim. Astfel, se scrie: "Iar îngerul stătea grăind către mine și un alt înger ieșea în întîmpinarea sa și a zis către dînsul, grăind: Aleargă și spune tînărului aceluia - adică către proorocul Zaharia: *Fără zid vor locui în Ierusalim, pentru mulțimea oamenilor și Eu voi fi lui, zice Domnul, zid de foc împrejur*".

La aceste cuvinte, Sfântul Grigorie zice: "Cînd înger către înger grăiește: "aleargă și spune către tînărul acela", nu este îndoială că îngerii unul pe altul se trimit, adică cei mai de sus trimit pe cei mai de jos. Deci sînt mai mici cei trimiși și mai mari cei ce trimit". La fel și în proorocia lui Daniil, se spune că un înger poruncește îngerului să-i spună proorocului vedenia. Deci, de aici este arătat că îngerii cetelor celor mai de jos se vestesc și se luminează de îngerii cetelor celor mai de sus despre dumnezeiasca voință a Făcătorului lor.

De aceea, în a opta zi a lunii noiembrie, care este a noua după luna martie, când a fost creată lumea, Sfânta noastră Biserică luptătoare, căreia îi trebuie ajutor, prăznuiește cu cîntări minunate soborul celor nouă cete ale sfinților îngerii. Toate aceste cete îngeresti se vor aduna în ziua cea înfricoșată a judecării Domnului, care se socotește de dumnezeieștii învățători ai Bisericii, ziua a opta: după veacul acesta, va veni Fiul Omului, Judecătorul cel drept, întru slava Sa și toți sfinții Îngerii cu Dînsul, precum Domnul singur a zis în Evanghelia Sa: *Și va trimite pe îngerii Săi cu glas de trâmbiță și vor aduna pe aleșii Lui din cele patru vînturi, adică de la răsărit, de la apus, de la miazăzi și de la miazănoapte.*

Deci atunci și pe noi, cei ce prăznuim soborul lor cu cinste, o! de ne-ar aduna în ceata aleșilor Domnului. Iar începătorii și voievozii tuturor acestor trei cete mai de jos, după Sfântul Maxim Mărturisitorul, sînt rînduiți de Dumnezeu Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil, ca niște credincioși slujitori ai lui Dumnezeu, care în vremea căderii satanei, din pricina mîndriei și a depărtării lui de la Dumnezeu, au adunat aceste trei cete și oști îngeresti și arhanghelul Mihail a strigat cu mare glas: *"Să luăm aminte! Să stăm bine, să stăm cu frică înaintea Celui ce ne-a făcut pe noi și să nu cugetăm cele potrivnice lui Dumnezeu. (Fiindcă dintre aceștia au fost și cei ce au căzut, și din îngerii luminați, s-au făcut diavoli întunecați, pentru mîndria lor). Să luăm aminte ce au pățimit cei ce erau împreună cu noi zidiți și cum se împărtășeau cu noi din dumnezeiasca lumină. Să luăm aminte cum, îndată, din lumină s-au prefăcut în întuneric pentru mîndria lor și din înălțime au fost aruncați jos în adînc. Să luăm aminte, cum a căzut din cer luceafărul cel ce răsărea dimineața și s-a sfărîmat pe pămînt"*.

Astfel grăind Arhanghelul Mihail către tot soborul îngeresc, a început cel ce stătea la locul cel dintîi cu Serafimii, cu Heruvimii și cu toate cetele cerești, a slăvi pe Sfânta cea de o ființă și nedespărțită Treime, pe Unul Dumnezeu, cîntînd cu glas de prăznuire: *Sfînt, sfînt, sfînt, Domnul Savaot, plin este cerul și pămîntul de mărirea Ta!*

Deci această conglăsuire a sfinților îngerii s-a numit sobor îngeresc, adică luare aminte, o cugetare, o glăsuire, o unire; căci împreună și cu un glas slăvesc pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, pe Sfânta Treime, Căreia și noi cei de țărîină să-I aducem mărirea în veci. Amin.

Notă. Biserica, după credința noastră, se împarte în două: *Biserica luptătoare*, adică aceea care cuprinde pe credincioșii care sînt încă în viață și luptă împotriva tuturor relelor; și *Biserica biruitoare* sau *triumfătoare*, care cuprinde pe credincioșii care au trecut din viață și au biruit toate uneltirile cele rele, și împărătesc cu Domnul în cer.
